

Okkara serfrøðingur í viðurskiftum kring Miðeystur og arabiska heimin
Johan Jacobsen, cand. Mag. í arabiskum, við
servitan um Sýria og arabiska heimin.

FLEIRI LOND UPP Í ALTJÓÐA, HERNAÐARLIGU LUTTØKUNA Í SÝRIA

Stríðið ímóti IS í Miðeystri er uttan iva ein knortlut og avbjóðandi leið - álvarslig tekin um ólík áhugamál og endamál millum tjóðir vísa seg longu

JOHAN JACOBSEN

Bretland og Týskland hava í undanfarnu viku meldað seg inn í altjóða samgonguna av londum, sum við USA á odda, gera bumbuálop á IS í Sýria. Endamálið er at basa IS, sum hevur skakað heimin við yvirgangsálopum í vesturlendskum londum seinastu tíðina.

Hendan samgongan fevnir nú um tey bæði stóru europeisku londini, Bretland og Týskland. Kanada, Avstralia, Turkaland og einstøk arabisk lond hava í longri tíð verið partur av stríðnum í Sýria og í samgonguni við USA á odda. Frakland byrjaði sína luttøku í Sýria síðst í oktobur, ein dag frammanundan, at Russland við stórari hermegi fór inn í krígsherjaða landið.

Samgongan við USA á odda

Eftir yvirgangsálopið í Kalifornia staðfesti Obama í sjónvarpsrøðu, at USA fer at knúsa IS við eini eirindaleysari, sterkari og vísari herferð, sum forsetin málbar seg. Hendan vísa herferð snýr seg eftir øllum at døma í høvudsheitum um bumbuálop og styrk og stuðul til vinaliga sinnaðar herdeildir á jørðini í Sýria og Irak; og ikki amerikanskar herdeildir. Serliga kurdiskar herdeildir hava í hesum føri eina serstøðu, tí hesar hava stríðst ímóti IS við góðum úrslitum og er hetta ein frontur, ið USA vil stuðla.

USA setur í hesum døgum inn við fleiri servandum herdeildum í Irak, sum skulu hjálpa irakskum og kurdiskum herdeildum í stríðnum ímóti IS. USA hevur frammanundan hernaðarligar ráðgevar eisini í Sýria og nakað síðan bleiv tað avgjørt at senda 50 servandar hermenn til Sýria. Talan er sostatt ikki um amerikanskar hermenn, sum skulu luttaka í beinleiðis bardaga, men

Á veg fram við stórbýnum Istanbul, ígjøgnum Bosporos Sundið, umborð á einum russiskum herskipi, varð ein russiskur hermaður avmyndaður standandi við einum missilavsendara

stuðla arabiskum uppreistrarbólkum og kurdiskum deildum í samband við burturflytingar, húsarannsóknir og líknandi.

Og í undanfarnu viku kunngjördu bæði Týskland og Bretland, at teirra hernaðarliga luttøka í stríðnum ímóti IS í Sýria er veruleiki. Bretland við sínum serútgjördu bumbuflogfórum, og Týskland við at senda ein hernaðarligan starvshópi á upp ímóti 1200 menn, umframt eitt eftirlitsflogfar, eina fregatt, og serligt flogfar, ið kann geva øðrum flogfórum brennievni. Talan er ikki um týskar hermenn, ið skulu luttaka beinleiðis í bardøgum, men samskipa, føra eftirlitsflogfór og líknandi.

At senda hermenn inn í Sýria er eitt stórt stig at taka hjá einioghvørjari stjórni. Og hetta er enn eitt galdandi mark hjá flest øllum londum. Eygleiðarar hava peikað á,

at júst hetta hevur givið IS møguleika at fáa fastatøku í økinum. Irakskar herdeildir og illa skipaðar uppreistrarherdeildir í økinum hava ikki megnað at staðið ímóti stríðsmannunum hjá IS. Herumframt hava kurdiskar herdeildir í langa tíð aftra seg í stríðnum ímóti IS, hetta er tó broytt, við at kurdiskar herdeildir hava tikið seg fram í økinum síðstu tíðina.

Russar koma inn stríðið

Russiska hermegin kom 30. septembur 2015 inn í stríðið í Sýria. Og russar hava við síni miklu hermegi í Sýria grundleggjandi broytt gongdina í krígunum. Endamálið við russisku luttøkuni er, sum kunngjørt, at stríðast ímóti yvirgangi, og hetta verður gjørt við dyggum stuðli til forsetan í Damaskus og hansara herdeildir.

Russland hevur eisini framt bumbuálop ímóti IS, men hesi loftálop eru ikki samskipaði við samgonguna, ið USA førir. Sambært BBC eru tað fleiri og fleiri keldur, ið vísa á, at bumbumálina hjá russiskum stríðsflogfórum í størri mun hava verið onnur enn stóðir hjá IS.

Alt hetta kemur undir stríðið ímóti IS og at basa yvirgangsfelagskapinum. Hóast ætlanin fyri framtíðina alment ikki er greitt lýst, uttan tað at basa IS, so samlar IS, sum felagsfíggingdi, eina møguliga hernaðarliga samgongu tvørturum skilnaðin millum USA og Russland. Men, sanniliga eru viðurskifti, ið seta kílir í eitt møgulegt samstarv ella samskipan av bumbuálopum í økinum, millum samgonguna við USA á odda einu megin og russar og stjórnini í Damaskus hinumegin.

Hættislig støða - Turkaland og Russland

Feskasta dømi um hetta er ákærur hjá sýriskum myndugleikum um at amerikansk bumbuflogfór hava dripið triggjar sýriskar hermenn og løsta 13 aðrar. Amerikanskar hernaðarkeldur vístu týsdag í hesi vikuni ákærnum frá sær og vístu til, at tað helst vóru russisk flogfór, sum av misgávum raktu sýrisku herstöðina.

Eitt annað sera álvaramt dømi er hendingin har turkisk stríðsflogfór skutu eitt russiskt flogfar niður 24. novembur. Viðurskiftini millum Turkaland og Russland eru tí á einum lágmarki. Og síðan hendingina 24. novembur er ein røð av álvarsomum tiltøkum og hvassur orðadráttur farin fram: ákærur um samstarv og keyp av olju frá IS er farnar bæði aftur og fram millum londini, eitt russiskt handilsbann ímóti turkiskum vörum er sett í verk, russisk hernaðarlig tiltøk í økinum júst sunnanfyri turkiska markið eru munandi herð og turkar ákæra russar fyri at føra etniska útreinsan í økinum. Og síðan er tað hendingin farna sunnudag, tá ið ein russiskur hermaður við einum jørð-til-luft missil-avsendara á økslini, bleiv avmyndaður umborð á einum russiskum herskipi, ið sigldi ígjøgnum Bosporos Sundið, og júst framvið stórbýnum Istanbul. Myndirnar blivu almannakunngjörðar í turkiskum miðlum og vaktu mikla øsing hjá turkiskum myndugleikum.

Sambært tyriska Hurriyet Daily News, liggja tíggju herskip, umframt turisk og russisk herskip, í Miðalhavinum, ið økinum út fyri Turkaland og Sýria. Herímillum amerikanska USS Roosevelt og franska Charles de Gaulle og trý NATO-herskip.